

Wie met Klaas en Helen van der Poel aan de praat raakt over hun pelgrimservaringen ontkomt er niet aan: pelgrimeren staat voor hen niet los van hun geloof. Zij noemen zichzelf praktiserend katholiek en zijn dat vooral ook door het pelgrimeren steeds meer geworden. Klaas: 'Je bent christen, dus ga je pelgrimeren; maar je pelgrimeert dus word je meer en meer christen.'

Tijdens een laatste venijnig plaagstootje van de winter ben ik door snijdende maartse kou van station Voorschoten naar hun comfortabele woning in Wassenaar gefietst. Daar word ik door Klaas en Helen met een warm welkom onthaald: een rijk gevulde schaal koekjes en een royale kan met koffie staat voor me klaar. Op tafel ligt een waaiertje van plak- en dagboeken waarin al hun wandelervaringen zijn gebundeld. En ze steken maar wát graag van wal. Pioniers van het moderne pelgrimeren, zo mag je Klaas en Helen van der Poel gerust noemen. Lang voordat de grote stroom pelgrims naar Santiago en Rome op gang kwam hadden zij al een paar duizend kilometer pelgrimspaden in de benen. Die passie kwam in de jaren negentig geleidelijk aan tot bloei. 'Toen we net begonnen zagen we steeds vaker van die wit-rode bordjes en dan vroegen we ons af: wat betekent dat toch? Dat bleek dan een wandelpad en dat ging van A naar B. Oh, dus die tekens kun je volgen. Toen bleken we op het Pieterpad te lopen.

Klaas en Helen van der Poel: 'Je bent christen, dus ga je pelgrimeren; je pelgrimeert dus word je meer en meer christen...'

Tekst **Arnoud Boerwinkel**

'Ik kan boos worden als mensen niet zien wat het geloof ons heeft gebracht: de prachtigste kerken, muziek, schilderijen, beeldhouwwerk. Dat is zo waardevol en zo rijk; dat kun je toch niet zomaar wegvegen? Voor mij is de dankbaarheid voor wat we hebben heel groot. Daarom ben ik ook lid van een kerkgemeenschap hier. Ik vind het waardevol en heb er veel aan te danken. We lopen als we wandelen altijd even een kerk in en steken een kaarsje op en bidden een weesgegroetje.'

Toen we op de Pietersberg aankwamen, zagen we een bordje naar Rome en Santiago en we zeiden tegen elkaar: waar zullen we nu eens heengaan?' Ze volgden gewoon het pad en na Luxemburg ging de weg naar Santiago rechtsaf en naar Rome rechtdoor. Op dat moment besloten ze: we gaan naar Santiago. Dat was in 1996. Drie jaar later kwamen ze daar aan.

Wonderbaarlijke gebeurtenissen

Tijdens die tocht overkwam hen verschillende keren iets wat ze zelf "een wonder" noemen. 'Er zijn zoveel wonderbaarlijke gebeurtenissen geweest', vertelt Klaas, 'die hebben mij allemaal in mijn geloof gesterkt. We waren hoog in de Pyreneeën toen het opeens vreselijk begon te sneeuwen. We waren goed de weg kwijt, want alles was snel bedekt met sneeuw en wij waren absoluut niet gekleed op die kou. We stonden op het punt daar te bevriezen. Toen kwam er opeens een fluitje. Dat herkende ik van mijn vrienden die we daar beneden in het dal zouden ontmoeten. Een van hen was naar ons op zoek en kwam naar boven gelopen. Hij vond ons, sleurde ons naar beneden en heeft ons gered. We kwamen in die refugio en daar zaten geen ramen in, dus we werden nauwelijks warm. We waren twaalf uur onderweg geweest en in de sneeuw half bevroren. Ik had ijskoude voeten, want ik liep op hardloopschoenen. Die heb ik daarna snel van me afgegooid.' Helen vult aan: 'ik

Foto: Geert van Itsum

ben dochter van een schoenfabrikant; dat zal mij niet overkomen, want ik loop altijd op bergschoenen.' En dan was er dat andere wonder. Op weg naar Santiago had Klaas heel veel pijn en contracties in zijn been. 'Ik had een hele doos pijnstillers bij me, maar naarmate we dichterbij de bestemming kwamen merkte ik gaandeweg dat de pijn steeds minder werd. Toen we bijna in Santiago waren zat er een mannetje langs de weg met heel veel pijn; ik heb hem toen al die pillen gegeven, want ik had ze niet meer nodig. Toen ik was aangekomen was ik helemaal van de pijn af, een wonder! Ik heb toen het beeld van Sint Jacob omhelsd en hem hartelijk bedankt met de woorden: jij hebt me van die pijn afgeholpen!'

La voie romaine

Die eerste pelgrimstocht smaakte naar meer. Klaas loopt naar de boekenkast en haalt daar een dik foto-boek tevoorschijn met mooie foto's en verhalen over

de Via Francigena. Het boek beschrijft de kerken en gebouwen langs de route die bisschop Sigeric in het jaar 900 maakte. 'We hadden nog nooit gehoord van die Via Francigena en aan de hand van dit boek en de kaart van Europa hebben we thuis de route uitgestippeld.'

Eerst liepen ze vanaf Wassenaar in een rechte lijn op Reims aan. Als ze verdwaalden vroegen ze naar de Voie Romaine? Maar daar hadden de mensen nog nooit van gehoord. Toen het echtpaar dan uiteindelijk op de kaarsrechte Voie Romaine liep en aan de horizon de torens van de kathedraal van Reims zag opdoemen waren ze betoverd. 'Dat was fantastisch! We kwamen die kerk binnenlopen met dat prachtige raam en vielen zo in de paasmis. Een geweldige ervaring!'

Het stel liep in etappes van drie weken, in het voorjaar of in de zomer, want ze werkten toen nog allebei; Klaas als gerechtelijk deskundige op het gebied van informatietechnologie en Helen als docent op een Vrije School. Ze vervolgden altijd hun weg op de plek waar ze het jaar daarvoor gestopt waren. Ze liepen het hele traject in drie jaar en bereikten in het voorjaar van 2003, na een trip van in totaal 63 dagen en 1973 kilometer de heilige stad. Het was echt pionieren met vallen en opstaan: zonder routebeschrijvingen en zonder mobiele telefoon. Ze hadden vooral grote kaarten en een aantal detailkaarten bij zich en die stuurden ze na gebruik met de post terug naar huis.

Wel kregen ze enige hulp van de toen nog prille Association Internationale Via Francigena (AIVF), geleid door een dame, Adelaide Trezzini. 'Dat was een zeer ondernemende, maar ook nogal bazige en opdringerige tante die mij allerlei informatie opstuurde. Ik was haar ankerman in Nederland en ze beschouwde mij ook een beetje als haar verlengstuk. Ze belde regelmatig op, want ze wilde die route ontwikkelen en wij waren haar proefkonijnen, want zelf liep ze niet.' Maar de informatie die Klaas van haar kreeg was vaak incompleet of fout. 'Er klopte regel-

**"Toen hoorden we wat
krakende planken boven ons
en begon een groep zusters
te zingen en te bidden."**

matig geen barst van', vertelt hij. 'De bewegwijzering stelde echt nog niets voor; en ook het kaartmateriaal was van slechte kwaliteit. Er was ook een professor in de Via Francigena; die schreef heel mooie boeken, maar daarop kon je niet lopen.' Intussen had me-

vrouw Trezzini ook contact met mensen in Frankrijk, Zwitserland, Engeland om er een Europees project van te maken. 'Maar daaruit hebben we ons geleidelijk teruggetrokken, want het werd ons iets te belemmend om haar instructies te moeten volgen. We hadden niet veel zin om tijd en energie te steken in al die contacten en verplichtingen. Wij wilden gewoon wandelen.'

De drie H's

Helen en Klaas sliepen in hotels, in kloosters of bij mensen thuis. 'Als we een dorpje binnenkwamen keken we of er een mis was; daar gingen we heen en na afloop vroegen we: waar zijn hier de hotels? We lieten ons pelgrimspaspoort zien, dat we van Adelaide hadden gekregen en dan kregen we vaak spontaan een bed aangeboden. 's Avonds zat Helen in het dagboek te schrijven en zat Klaas de kaart te bestuderen en de route voor de volgende dag uit te stippelen. 'Echte wandelpaden had je - zeker in Italië - niet veel. Soms liepen we in de stromende regen over een soort prins Clausplein waar het zware verkeer om ons heen denderde. Dan stopte er een auto om ons te waarschuwen: "wat doen jullie hier? Ga in Godsnaam achterin zitten; het is hier levensgevaarlijk", kregen we dan te horen.' Zodra ze weer in de stilte van de natuur liepen

kwamen de gesprekken op gang. Over de schaduwkanten van de moderne tijd. Wat wil je van het leven en wat maak je ervan? Helen: 'We kwamen erachter dat de moderne tijd drie hoofdzonden kent: Haast, Hoogmoed en Hebzucht. Daar moeten we niet in vervallen. Daar hebben we het samen over als we aan de wandel zijn. Wij hebben die hele omslag in de katholieke kerk gemist in de jaren zeventig en tachtig. Wij hebben na ons huwelijk jarenlang in het buitenland gewoond en daar zochten we een kerk of pastoor bij wie we een band voelden. Ook in Frankrijk ervaar je overal de nabijheid van de kerk: je loopt of bent verdwaald en dan is er opeens een kerk. Op zo'n moment ervaar ik sterk de verbinding met de geschiedenis van de mensheid en het geloof.' Een kilometer of honderd boven Rome zochten ze een onderkomen en belden ze aan bij het Karmelietesenklooster in Sutri. Helen: 'er kwam een nonnetje dat ons begroette met Ave Maria en ons een kamer toewees. We waren doodmoe, we hadden nog niet gegeten of gedronken en gingen even in de kloosterkapel in het donker zitten uitrusten. Het was er doodstil. Toen hoorden we wat krakende planken boven ons en begon een groep zusters te zingen en te bidden. Dat was een schitterend moment. Alsof je in de hemel was. Die frêle vrouwenstemmetjes, langzaam en mooi. Net engelen! Die dingen gebeuren

alleen als je doodmoe bent.'

'Dat gaat over ons!'

Na aankomst in Rome lonkte Jeruzalem als laatste bestemming aan de horizon. En zo besloten ze in het voorjaar van 2004 naar Bari te lopen en vandaar het jaar daarop de overtocht naar Griekenland te wagen. Daar passeerden ze Korinthe en ook daar hadden ze een bijzondere ervaring. Klaas vertelt: 'voor het stuk door Griekenland had ik de brieven van Paulus meegenomen. Tot dan toe sprak het me niet echt aan. Tot we in Korinthe waren; daar stond tussen de afgebrokkelde stenen een spreekgestoelte. Ik bedacht dat Paulus daar gestaan moest hebben en toen begon ik een stuk te lezen uit zijn brief aan de Korintiërs. "De echte liefde is geduldig, is goedertieren, is niet afgunstig, pronkzuchtig of verwaand." Ik keek naar Helen en hield haar hand vast. Het ging over de liefde, over ons, over wat wij samen deden! Een hele tijd stonden we daar zonder iets tegen elkaar te zeggen. Dat was zo'n mooi moment dat je nooit vergeet. Sindsdien raak ik geëmotioneerd als ik die tekst weer lees.' Nog een jaar later bereikten ze over de Israel trail hun einddoel. Op goede vrijdag 2006 om 12 uur 's middags staan ze voor de Heilig Graf-kerk in Golgotha. Taak volbracht.

Dat dit huzarenstukje hun leven heeft verrijkt is voor beiden zonneklaar. Helen is nog steeds vol verwondering: 'In Israël lopen overal mensen met geweren rond en wij worden daar met onze grote rugzakken van de straat geplukt en gastvrij ontvangen alsof het de gewoonste zaak van de wereld is. Door dat soort ervaringen ben ik zelf ook veranderd. We wonen bijvoorbeeld vlakbij een bushalte en soms bellen mensen aan of ze even naar de wc kunnen. Daarin ben ik makkelijker geworden: ga je gang, zeg ik dan. Maar soms vergeet ik gewoon dat er nog een vreemde man op onze wc zit. Dan heb ik gewoon alle vertrouwen dat dat goed volk is.'

Dan is het ook voor deze (niet meer zo vreemde) man tijd voor een bezoekje aan kamer honderd, voordat hij afscheid neemt en liefdevol wordt uitgezwaaid....

